

INHOUD

Inleiding

10

Hoofdstuk 1: Het begin van de wereld

12

De doos van Pandora

14

Raaf steelt het licht

20

De mensen van de Vijfde Zon

26

Buitengewone eieren

32

Hoofdstuk 2: Goden en godinnen

34

Sedna van de zee

36

De geboorte van Krishna

42

Osiris en de eerste mummie

48

Arachne en Athene

54

Onverslaanbare wapens

60

Hoofdstuk 3: Reizen en avonturen

62

De zoektocht naar de Heilige Graal

64

De avonturen van de Apenkoning

70

Momotarō en de perzik

76

Magische schatten

82

Hoofdstuk 4: Fantastische werelden

84

Orpheus en de onderwereld

86

De appels van de jeugd

92

De avonturen van Sinbad de Zeeman

98

Heersers van het dodenrijk

104

Hoofdstuk 5: Monsters en mythische wezens

106

Theseus en de Minotaurus

108

De spin Anansi

114

De selkie

120

Monsterlijke combinaties

126

Hoofdstuk 6: Magie en bedrog

128

Baba Yaga

130

Heungbu en Nolbu

136

De koningin van de Zuidzee

142

Thors hamer

148

Betoverde talismannen

154

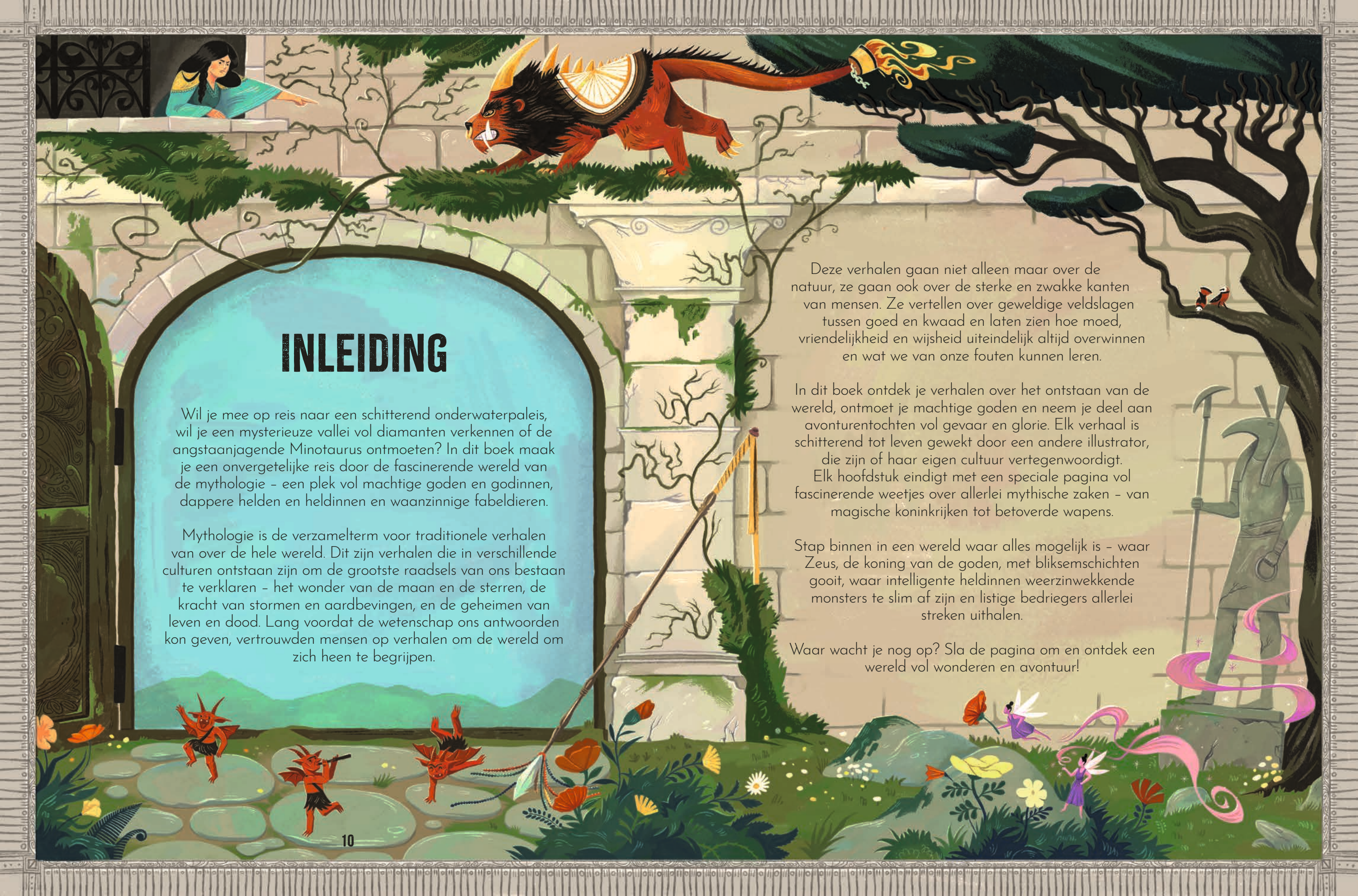
Woordenlijst

156

Register

157

INLEIDING

Wil je mee op reis naar een schitterend onderwaterpaleis, wil je een mysterieuze vallei vol diamanten verkennen of de angstaanjagende Minotaurus ontmoeten? In dit boek maak je een onvergetelijke reis door de fascinerende wereld van de mythologie – een plek vol machtige goden en godinnen, dappere helden en heldinnen en waanzinnige fabeldieren.

Mythologie is de verzamelterm voor traditionele verhalen van over de hele wereld. Dit zijn verhalen die in verschillende culturen ontstaan zijn om de grootste raadsels van ons bestaan te verklaren – het wonder van de maan en de sterren, de kracht van stormen en aardbevingen, en de geheimen van leven en dood. Lang voordat de wetenschap ons antwoorden kon geven, vertrouwden mensen op verhalen om de wereld om zich heen te begrijpen.

Deze verhalen gaan niet alleen maar over de natuur, ze gaan ook over de sterke en zwakke kanten van mensen. Ze vertellen over geweldige veldslagen tussen goed en kwaad en laten zien hoe moed, vriendelijkheid en wijsheid uiteindelijk altijd overwinnen en wat we van onze fouten kunnen leren.

In dit boek ontdek je verhalen over het ontstaan van de wereld, ontmoet je machtige goden en neem je deel aan avonturentochten vol gevaar en glorie. Elk verhaal is schitterend tot leven gewekt door een andere illustrator, die zijn of haar eigen cultuur vertegenwoordigt.

Elk hoofdstuk eindigt met een speciale pagina vol fascinerende weetjes over allerlei mythische zaken – van magische koninkrijken tot betoverde wapens.

Stap binnen in een wereld waar alles mogelijk is – waar Zeus, de koning van de goden, met bliksemschichten gooit, waar intelligente heldinnen weerzinwekkende monsters te slim af zijn en listige bedriegers allerlei streken uithalen.

Waar wacht je nog op? Sla de pagina om en ontdek een wereld vol wonderen en avontuur!

HOOFDSTUK 1

HET BEGIN VAN DE WERELD

Als je je weleens afgevraagd hebt hoe de wereld ontstaan is, dan ben je niet de enige! Al duizenden jaren lang stellen mensen over de hele wereld zichzelf en elkaar grote vragen als: 'Wie heeft de aarde gemaakt?' of 'Waar komt de mens vandaan?' Voordat de wetenschap ons kon helpen om die mysteries te begrijpen, zochten mensen de antwoorden in verhalen.

Elke cultuur heeft zijn eigen ontstaansmythen. Deze verhalen beschrijven hoe de wereld begon - van het land, de zee en de lucht

tot de mensen en dieren die erin wonen. Ze werden van generatie op generatie doorverteld en hielpen mensen om hun plek in de wereld te begrijpen. In veel van die verhalen komen machtige goden en godinnen voor en magische wezens die op wonderbaarlijke wijze de aarde gevormd hebben.

Deze mythen verklaren niet alleen hoe de wereld begon, ze vertellen ons ook veel over wat mensen uit verschillende culturen geloven en belangrijk vinden. Sommige mythen tonen de kracht van de zon, rivieren of bergen door deze als goden voor te stellen, of als heilige symbolen. Andere mythen vertellen ons dat het belangrijk is om goed voor de natuur te zorgen of geven een reden waarom sommige dieren extra bijzonder zijn. Echt fascinerend is dat ongeacht waar mensen woonden of welke tradities ze hadden, ze allemaal dezelfde vragen stelden over het begin van de wereld - en geweldige verhalen vertelden om daar een antwoord op te geven.

In dit hoofdstuk reis je dwars door verschillende tijdperken en culturen en ontdek je een aantal van die prachtige verhalen. Van de Griekse mythe over de eerste vrouw, Pandora, tot de Azteekse legende van de gevederde slangengod, Quetzalcóatl ... de eerste verhalenvertellers geven je hun versie van hoe de wereld ontstaan is.

DE DOOS VAN PANDORA

‘Wat heeft dit te betekenen?’ bulderde Zeus op een ochtend. De koning van de goden tuurde naar beneden vanuit zijn paleis boven op de berg Olympus. ‘Droom ik, of zie ik daar beneden rook?’

Nog maar een paar weken geleden had Zeus de Titanentweeling Epimetheus en Prometheus gevraagd om de eerste dieren en mensen te scheppen. Epimetheus begon met de dieren, die hij allemaal een bijzondere eigenschap meegaf. Vogels gaf hij vleugels, zodat ze door de lucht konden zweven, beren kregen scherpe klauwen om vliegensvlug mee in bomen te klimmen en vissen kregen de gave om razendsnel door het water te flitsen.

Toen Prometheus de mensen had gevormd uit klei, beseftte hij dat alle beste eigenschappen al vergeven waren. Er was geen bont meer om ze warm te houden, geen klauwen of scherpe tanden om mee te jagen en geen bijzondere zintuigen waarmee ze gevaar konden aanvoelen. Toch was Prometheus trots op zijn schepping.

Zeus vond het grappig om de stervelingen hun leventjes te zien leiden – ze waren zwak en zouden het nooit tegen de goden kunnen opnemen. Dus toen hij opeens rook omhoog zag kringelen vanaf de aarde, wist hij niet wat hem overkwam.

Hij wist nog heel goed dat hij Prometheus had gezegd dat hij de mensen nooit de gave van het vuur mocht geven. De god was toch niet ongehoorzaam geweest?

Zeus vloog onmiddellijk naar de aarde om te zien wat er aan de hand was. Al snel kwam hij een man tegen die doodleuk zijn ontbijt boven een vuurtje stond te bakken! 'Wie heeft jou het vuur gegeven?' bulderde hij.

'Prometheus,' bibberde de man. 'Maar het is niet zijn schuld. Wij hebben hem gesmeekt om een manier te vinden om ons warm te houden en eten te kunnen koken - hij had zo'n medelijden met ons.'

'Daar had hij het recht niet toe!' riep Zeus. 'Hij heeft het vuur gestolen van de goden - en daar zal hij voor gestraft worden.' Toen vloog Zeus terug naar de Olympus om te bedenken wat hij zou doen.

Prometheus had inderdaad een groot hart. Hij vond het moeilijk om te zien hoe de mensen rauw vlees aten en zich probeerden warm te houden. Hij begreep niet waarom Zeus er zo op tegen was om ze het vuur te geven. Waarom wilde hij de mensen toch zo laten lijden?

Maar Zeus was woest. Niet alleen omdat Prometheus ongehoorzaam was geweest, maar omdat de mensen nu over een gevaarlijke kracht beschikten. Met vuur zouden ze sterker dan ooit worden. Ze zouden leren om wapens te smeden en oorlog te voeren - en misschien zouden ze zich zelfs tegen de goden keren. De situatie was zeer ernstig en vroeg om een passende straf.

Prometheus en Epimetheus waren een wandeling aan het maken, toen Zeus opeens met een verblindende flits voor hen verscheen. De god kookte van woede en hij klemde zijn favoriete wapen, een bliksemschicht, in zijn hand.

'Waarom ben je ongehoorzaam geweest, Prometheus?' vroeg Zeus kil. 'Je hebt het vuur van de goden gestolen en aan de mensen gegeven. Wat bezielde je?'

Maar Prometheus had geen spijt van wat hij had gedaan. 'Waarom zouden we mensen scheppen en het ze dan zo moeilijk maken?' vroeg hij. 'Ze hebben vuur nodig om in het donker te kunnen zien, om zich warm te houden en om hun eten te koken. Daarom heb ik het vuur van de goden genomen en aan de mensen gegeven.'

'Gestolen, zul je bedoelen!' bulderde Zeus. Hij greep Prometheus bij zijn arm en sleurde hem mee.

Epimetheus keek vol afgrijzen toe en vroeg zich af of hij zijn tweelingbroer ooit nog zou zien. 'Vaarwel, lieve broer,' riep Prometheus over zijn schouder. 'En wees gewaarschuwd: je moet de goden nooit vertrouwen en geen geschenken van ze aannemen!'

Zeus nam Prometheus mee hoog de bergen in en ketende hem vast aan een rots. 'Morgenochtend komt een reusachtige adelaar langzaam je lever uitpikken,' zei hij. 'Maar je zult niet sterven, want 's nachts groeit je lever weer aan. De volgende dag komt de adelaar terug om zich opnieuw tegoed te doen aan je lever ... tot in de eeuwigheid! Misschien zul je zo leren om niet met vuur te spelen, of de koning van de goden ongehoorzaam te zijn!'

En zo is het precies gegaan ... tot Prometheus, vele jaren later, gered werd door de held Hercules. Maar dat is weer een ander verhaal!

Ondertussen had Zeus besloten dat het niet genoeg was om alleen Prometheus te straffen. De mensen hadden het geschenk van het vuur aangenomen, dus zij moesten daar ook voor boeten.

Zeus riep de goden van de Olympus bij zich. 'Ik heb jullie hulp nodig,' zei hij. Eerst vroeg hij aan Hephaistos, de god van de ambachten, om uit klei een vrouwelijke vorm te maken. Aan de andere goden vroeg hij om ieder aan de vrouw een bijzonder geschenk te geven. Aphrodite, de godin van de liefde, zegende haar met schoonheid. Hermes, de boodschapper van de goden, gaf haar charme. Apollo, de god van het licht, gaf haar waarheid en Hera, de koningin van de goden, gaf haar nieuwsgierigheid.

Toen de goden tevreden waren met hun schepping, blies Athene, de godin van de wijsheid, het kleifiguurtje leven in. De vrouw deed haar ogen open. Vol verwarring keek ze naar de goden om zich heen.

'Je hoeft niet bang te zijn,' zei Zeus. 'Je heet Pandora en je hebt de eer om de eerste vrouw ooit te zijn. Ik heb besloten dat je zult trouwen met de god Epimetheus.'

Zeus haalde een prachtig bewerkte doos tevoorschijn en gaf hem aan

Pandora. 'Dit is mijn huwelijksgeschenk aan jou. Je mag ernaar kijken zoveel als je wilt, maar je mag hem nooit, maar dan ook nóóit openmaken!'

'Waarom niet?' vroeg Pandora. Zeus negeerde haar vraag.

'Het is tijd om je aanstaande echtgenoot te ontmoeten, Pandora,' zei Zeus. 'Hermes zal je naar hem toe brengen. En onthoud goed: de doos mag nooit geopend worden. Niet door jou en niet door iemand anders!'

Hermes bracht Pandora naar het huis van Epimetheus en klopte aan. Toen Epimetheus de god zag, stuurde hij de twee bezoekers bijna weg, want de waarschuwing van zijn broer lag nog vers in zijn geheugen. Maar toen zag hij hoe mooi Pandora was. 'Kom binnen en drink wat,' zei hij tegen zijn gasten.

Epimetheus werd al snel verliefd op Pandora, niet alleen vanwege haar schoonheid maar ook vanwege haar intelligentie en charme. Maar vooral hield hij van haar om haar nieuwsgierigheid – ze stelde voortdurend vragen over de wereld om zich heen en hij vond het heerlijk om haar van alles te leren over het leven van de goden en de mensen.

Nadat ze getrouwd waren, begon het stel aan hun nieuwe leven samen. Op een dag vond Epimetheus de houten doos van Pandora, diep weggestopt in een kast. 'Hoe kom je aan die mooie doos?' vroeg hij.

'Die heb ik van Zeus gekregen,' antwoordde Pandora. 'Maar hij heeft gezegd dat ik hem nooit mag openmaken! Ik bewaar hem dus maar liever uit het zicht.'

Dat leek Epimetheus een goed idee. Hij wilde de doos eigenlijk vernietigen, maar hij was bang dat Zeus erachter zou komen en hem ervoor zou straffen. Dus borg hij de doos weer veilig op en hoopte dat ze hem allebei zouden vergeten.

Maar vanaf dat moment dacht Pandora dag en nacht aan de doos. Wat zou erin kunnen zitten? En wat maakte het uit als ze dat wist? En als ze hem toch openmaakte, zou iemand er dan ooit achter komen?

Op een ochtend, toen haar man niet thuis was, haalde ze de doos uit de kast en bewonderde hem. Het houtsnijwerk was schitterend – zou er dan niet iets moois in moeten zitten? Toen werd ze boos. Wat heb je nou aan een cadeau als je het niet eens mag openmaken? Net op dat moment hoorde ze haar man aankomen en gauw legde ze de doos weer terug op zijn plek.

Maar hoe meer Pandora haar best deed om de doos te vergeten, hoe meer hij haar gedachten in beslag nam. 'Dit slaat nergens op,' zei ze tegen zichzelf. 'Ik neem gewoon heel snel een kijkje, dan kan ik hem uit mijn hoofd zetten.'

Het duurde een paar dagen voordat Pandora weer alleen thuis was. Opgewonden pakte ze de doos en deed voorzichtig het deksel open, op een heel klein kiertje. Er klonk meteen een luid gesis – er probeerde iets te ontsnappen! Wanhopig probeerde ze de doos weer dicht te duwen maar het lukte niet. Donkere, kolkende vormen stegen uit de doos op en er klonk een oorverdovend lawaai – luid gekreun en jammerlijke kreten, ijselijk gekrijs en wanhopig gegil. Zo klonken de dingen die de wereld nog nooit had gekend – haat, hebzucht, jaloezie, ziekte, pijn en angst.

Uit alle macht probeerde Pandora de wirwar aan vormen en geluiden weer terug in de doos te stoppen, maar ze glipten door haar vingers en vlogen het raam uit. Vol afgrijzen keek ze hoe ze wegdreven, de wijde wereld in. Die zou ze nooit allemaal meer terug de doos in kunnen krijgen!

Plotseling hoorde Pandora een zacht, lieflijk geluidje. Er zweefde nog iets uit de doos. Het was een soort glinsterende vlinder met prachtige kleuren. Het vliindertje fladderde even rond in de kamer en vloog daarna ook het raam uit. Toen begreep Pandora dat er nu dan wel allerlei slechte dingen in de wereld zouden zijn, maar dat dit moois er ook was: hoop.

Het verhaal van Pandora komt uit het oude Griekenland en is geschreven door de dichter Hesiodos rond 700 v.Chr. Wie 'een doos van Pandora open' doet iets wat veel problemen zal veroorzaken.

BUITENGEWONE EIEREN

In veel ontstaansmythen speelt een mysterieus ei een belangrijke rol. Eieren zijn een oud symbool van een nieuw begin. Sommige eieren worden gelegd door een godin, sommige worden opengebroken door een machtige god, en andere bevatten het hele universum: de aarde, de zee en de sterren.

CHAOS-EI

Oorsprong: Japan

Het ei: Het bevat alle elementen van het universum in één stille, eivormige massa.

Het verhaal: Na een tijdje zweven de lichtere delen van het ei omhoog, waar ze de hemel vormen. Daar ontstaan de goden. De zware delen zakken naar beneden en vormen een massa waar de goden Izanagi en Izanami de aarde uit vormen.

KOSMISCH EI

Oorsprong: Tahiti

Het ei: Het bevat de god Ta'arua.

Het verhaal: Ta'arua kruipt uit het ei en ziet dat hij omringd wordt door een eindeloze leegte. Met een deel van de schaal vormt hij het land en de hemel en vervolgens schept hij de rest van het universum.

ALOMVATTEND EI

Oorsprong: Griekenland

Het ei: Het wordt gelegd door de godin Eurynome, die uit een duistere leegte verschijnt, de zogeheten 'chaos'. Het ei wordt uitgebroed door de slang Ophion, die zich er zeven keer omheen wikkelt.

Het verhaal: Als het ei uitkomt, vallen de zon, de maan, de sterren en de aarde eruit. Eurynome en Ophion gaan naar de berg Olympus, waar de Griekse goden wonen. Daar krijgen ze ruzie over wie van hen het leven geschapen heeft.

WERELD-EI

Oorsprong: China

Het ei: In het begin is er alleen maar duisternis, die zich langzaam samenbalt tot een enorm ei vol chaos.

Het verhaal: Uit het ei komt Pan Gu, een reus met een harig lichaam, slag tanden en hoorns. Met de jaren wordt hij groter en groter en hij duwt de aarde en de hemel uit elkaar. Hij zet de zon, de maan en de sterren op hun plek en vormt de aarde.

GOUDEN EIEREN

Oorsprong: Finland

Het verhaal: Ilmatar, de godin van de lucht, zweeft boven een eindeloze zee. Als een vogel geen land kan vinden om haar eieren op te leggen, biedt Ilmatar haar lichaam aan. Zes van de eieren zijn van goud en eentje is van ijzer.

En daarna: Ilmatar kan niet stil blijven liggen en de eieren vallen in zee, waar ze kapotgaan. Zo ontstaan de verschillende werelddelen.

